

Protocol

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Voorwoord

Dit protocol is tot stand gekomen naar aanleiding van de Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling die de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Justitie en Jeugd en Gezin aankondigen in het najaar van 2008.

Dit protocol biedt een leidraad aan de professionals/beroepskrachten binnen het onderwijs, die beroepshalve te maken hebben met kinderen tot 12 jaar en hun ouder(s) of verzorger(s). Van belang is het delen van de zorg met deskundigen in en rondom de school en het doorgeven van signalen voor eventuele verdere hulp. Wij streven naar een actueel protocol dat richtinggevend is voor het handelen van beroepskrachten binnen het onderwijs en aansluit bij de werkwijze van jeugdzorginstellingen. Dit protocol is vastgesteld in maart van 2023. Indien nodig zullen tussentijdse veranderingen van werkwijze worden gewijzigd in het protocol door de aandachtsfunctionaris en/ of intern begeleider, te weten: Samantha Boer en/ of Eefke Schutman in overleg met de schoolmaatschappelijk werker Ingrid Vissers.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Verbeterde Meldcode met afwegingskader	4
Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?	4
Situaties van onveiligheid	4
Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	5
Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	7
I. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	9
Stap 1: In kaart brengen van signalen	9
1.1 Eergerelateerd geweld	9
1.1.1 Meldcode bij meisjesbesnijdenis of vrouwelijke genitale verminking (VGV)	10
1.2 Kindcheck	11
Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis	13
2.1 Noodsituaties	14
Stap 3: Gesprek met betrokkenen en kind	15
Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling	17
4.1 Risicotaxatie	17
Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden	19
Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen	19
Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder	20
II Wettelijke verplichtingen	21
Verantwoordelijkheid	21
Vertrouwelijke informatie	21
Documenteren	21
Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim	21
Verwijsindex risicojongeren	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
III Participatie van kinderen	23
IV Verantwoordelijkheden van de Dr. H. Bavinckschool in het scheppen van randvoorwaarden.	
V Sociale kaart van de Dr. H. Bavinckschool	27
Bijlage 1: Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure	28
Bijlage 2: Signalenlijst huiselijk geweld of kindermishandeling	30
Bijlage 3: Kwaliteitskaart Meldcode	32

Inleiding

Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een afwegingskader opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen. In de verbeterde Meldcode is ook de participatie van kinderen opgenomen. De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten
- Structurele onveiligheid
Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)
Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo

Overwegende:

- dat de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn kinderen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan kinderen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij de Dr. H. Bavinckschool, Afdeling Leonardo op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met kinderen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo, een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis). Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die op de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo werkzaam is en die in dit verband aan kinderen van de kinderopvang zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder kind in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de leerkracht les geeft;

In aanmerking nemende:

- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- Wijzigingswet OKE;

- Wet klachtrecht;
- het privacyreglement van *Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo*.

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1

- **Het in kaart brengen van signalen:**

Leerkracht:

- observeert (wat zie, hoor en ruik ik?)
- brengt signalen feitelijk in kaart met inachtneming: frequentie-duur-aanleiding
- doet de kindcheck in overleg met de IB-er (indien van toepassing)
- documenteert feitelijk in ParnasSys

Stap 2

- **Collegiale consultatie**

Leerkracht:

- Gaat over tot collegiale consultatie
- Vraagt advies bij de **aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling (AF)**

Leerkracht en/of AF

- Vraagt bij twijfel **altijd** advies bij Veilig Thuis (kan anoniem)
- Documenteert feitelijk in ParnasSys

AF

- Zet signaal in de verwijsindex (indien van toepassing)

Stap 3

- **Gesprek met betrokkene(n) en (indien van toepassing) het kind**

Leerkracht en/of samen met AF/IB:

- Voert het gesprek met betrokkene(n)
- Voert een kindgesprek
- Documenteert deze gesprekken feitelijk in ParnasSys

Stap 4

- **Wegen van geweld en/of kindermishandeling**

IB/AF/directie:

- Maakt een risicotaxatie en/of een beoordeling van de veiligheidssituatie
- Beantwoordt de vijf vragen van het afwegingskader
- Neemt bij twijfel contact op met Veilig Thuis
- Beslist of er wordt overgegaan naar stap 5
- Beslist wie de melding doet bij Veilig Thuis
- Beslist wie de melding met betrokkenen bespreekt en hoe dit wordt voorbereid en gevoerd
- Documenteert feitelijk in ParnasSys

Stap 5

AF/directie/andere betrokkenen:

- bereiden laatste drie afwegingsvragen voor

Directie:

- doet een melding bij Veilig Thuis en neemt de vijf afwegingsvragen door met Veilig Thuis
- documenteert feitelijk in ParnasSys

Afweging 1

Is melden noodzakelijk?

- Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid
- De leerkracht/ IB/ directie documenteert-feitelijk in ParnasSys

Afweging 2

Is hulpverlening (ook) mogelijk?

- IB/ directie documenteert of en welke hulpverlening wordt ingezet en wanneer evaluatie plaatsvindt

I. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die je bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. In de bijlage 2 vindt je een signalenlijst met een overzicht van de signalen waar aan gedacht kan worden.

De leerkracht verzamelt alle signalen waardoor er een duidelijker beeld ontstaat of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn. Om de aanleiding van een signaal/ gebeurtenis vast te stellen. Kan de leerkracht informeel met een ouder spreken (haal- en brenggesprek). Gesprekken met kind en ouder worden NIET voorgezet wanneer er sprake is van seksueel misbruik. Dan wordt er teruggevallen op aangifte om zo de rechtsgang niet in de weg te zitten.

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen worden schriftelijk vastgelegd. Dit gebeurt zo feitelijk mogelijk. Gespreksverslagen kan je door betrokkenen laten ondertekenen. Hierdoor kan je later bij de inspectie verantwoording afleggen indien dit wordt gevraagd. De vastlegging geschiedt in Parnassys, onder documenten in de categorie: thuis. Het document wordt steeds bijgewerkt. De verschillende stappen worden dus in hetzelfde document gerapporteerd.

Leg in het kinddossier de volgende gegevens vast:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is (bijvoorbeeld een orthopedagoog).

Overleg bij vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld ALTIJD met de intern begeleider/ aandachtfunctionaris en de directie.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

1.1 Eergerelateerd geweld

Het begrip 'eergerelateerd geweld' is de overkoepelende term voor alle vormen van dwang, psychisch en fysiek geweld om te voorkomen dat een lid van de familie een 'misstap' zet die de familie-eer in de gemeenschap kan schaden, en alle geweld tegen de (vermeende) eerschender om de geschonden eer te

herstellen. Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. Voor deze expertise wordt Veilig Thuis geraadpleegd.

Vormen van eengerelateerd geweld:

- Sociale controle
- Psychische en fysieke mishandeling
- Eermoord
- Trotsmoord
- Zelfmoord (gedwongen)
- Huwelijksdwang
- Achterlating
- Huwelijkse gevangenschap
- Verstoting
- Seksueel misbruik
- Vrouwelijke genitale verminking
- Genezingsrituelen en bezweringen

Bespreken van vermoedens:

- Ga niet vanzelfsprekend met de ouders/ familie in gesprek. Bij een vermoeden van eengerelateerd geweld vindt een gesprek met de ouders van minderjarige slachtoffers pas plaats nadat de situatie en de risico's door een expert zijn geïnventariseerd of getaxeerd.
- Als er een vermoeden is van huwelijksdrang, achterlating, eengerelateerd geweld weet de persoon vaak goed wat er aan de hand is.
- Houd de zaak zo klein mogelijk, het is belangrijk dat zo min mogelijk mensen op de hoogte zijn.
- Blijf in contact
- Zorg dat er hulp wordt ingeroepen van organisaties met de juiste expertise.
- Informeer het kind over alle stappen die je neemt

1.1.1 Meldcode bij meisjesbesnijdenis of vrouwelijke genitale verminking (VGV)

Bij VGV is onderscheid te maken tussen een vermoeden van een dreigende besnijdenis en een mogelijk reeds uitgevoerde besnijdenis. Bij het vermoeden van een dreigende besnijdenis is er een onderscheid tussen een acute en niet-acute dreiging. Het is belangrijk dit aan te geven bij de aandachtsfunctionaris VGV van de JGZ of Veilig Thuis. Bij redelijke vermoedens kan Veilig Thuis maatregelen treffen via de Raad van de Kinderbescherming, zoals een onder toezicht stelling. Wanneer je vermoedt dat de besnijdenis al heeft plaatsgevonden, is er sprake van een strafbaar feit en moet je **ALTIJD** een melding doen bij Veilig Thuis.

Meldcode bij (vermoedens van) meisjesbesnijdenis.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng signalen zo feitelijk mogelijk in kaart. Zie ook de beknopte signaalwijzer op Pharos.nl. Maak hierbij onderscheid in vermoedens van een dreigende en een uitgevoerde meisjesbesnijdenis. Bij acute bedreiging van de veiligheid: neem direct contact op met de aandachtsfunctionaris VGV bij Veilig Thuis of de politie.

Stap 2: Collegiale consultatie

Bij (vermoedens van) een dreigende of uitgevoerde meisjesbesnijdenis raadpleeg je altijd de aandachtsfunctionaris VGV van de JGZ of Veilig Thuis. Dit advies kan anoniem, dus zonder dat de gegevens van het slachtoffer en gezin worden gedeeld. Met de aandachtsfunctionaris bespreek je de signalen en de strategie voor het eventuele gesprek met het (potentiële) slachtoffer en het eventuele gesprek met ouders.

Stap 3: Gesprek met het kind en ouders

Bij meisjesbesnijdenis kan je in principe het gesprek aangaan met de ouders en de signalen en jouw zorgen bespreken.

Dreigende besnijdenis

Als er directe of indirecte signalen zijn dat een meisje mogelijk besneden zal worden, dan bespreek je de zorg hierover met ouders.

Mogelijk uitgevoerde besnijdenis

Als het gaat om vage signalen die niet direct aan VGV te koppelen zijn, dan kan je deze signalen bespreken met ouders. Je hoeft dan niet te benoemen dat VGV een van de mogelijke oorzaken kan zijn. Als er signalen zijn die wel direct aan VGV te koppelen zijn (bijv. meisje heeft erover verteld), dan bespreek je dat met ouders en vertel je dat je er een melding van doet bij Veilig Thuis.

Stap 4: wegen van geweld

De aandachtsfunctionaris VGV bij de JGZ of Veilig Thuis kan a.d.h.v. het afwegingskader een risicotaxatie voor VGV maken. Gebruik hiervoor de 5 vragen van het afwegingskader.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

Hier beslis je samen met Veilig Thuis of melden noodzakelijk is of dat hulp inzetten ook mogelijk is. Dit leidt tot de start van een Veilig Thuis onderzoek of tot een directe doorgeleiding naar de Raad van de Kinderbescherming, en eventueel aangifte bij de politie. Dit proces loopt volgens het handelingsprotocol VGV bij minderjarigen.

Opmerking:

Bij VGV vormen ouders niet altijd zelf het gevaar, maar kan er sprake zijn van familie- of gemeenschapsdruk of ouders denken, aangespoord door familie en de gemeenschap, met de besnijdenis iets goeds te doen voor hun dochter. Iets goeds willen doen voor hun kind kan ook het motief zijn bij huwelijksdwang of achterlating. In die gevallen is het zaak de ouders te ondersteunen. Bij meisjesbesnijdenis ontvangen ouders van de JGZ bijvoorbeeld de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis, zodat zij sterker staan ten opzichte van familie/gemeenschap. Ouders kunnen zelf ook een verklaring tekenen als ze tegen VGV zijn.

1.2 Kindcheck

De Kindcheck is een onderdeel van de Meldcode en moet er voor zorgen dat meer kinderen in risicovolle situaties eerder in beeld komen. De Kindcheck is verplicht in alle sectoren. Naast de zorg voor het kind kan de Kindcheck ook worden uitgevoerd om het welbevinden van broertjes en zusjes te controleren. De Kindcheck moet in alle gevallen waarbij de leerkracht zich vanwege de ernstige situatie van de volwassene zorgen maakt over de schade voor of bedreiging van de veiligheid van aanwezige kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van de volwassene. De kindcheck vindt ook plaats bij zwangere vrouwen.

De Kindcheck kan worden ingezet bij volwassenen die kampen met:

- Met ernstige psychische problemen.
- Met suïcidale gedachten of een suïcidepoging.
- Met een drugs- en/of alcoholverslaving.
- Die slachtoffer of pleger zijn van huiselijk geweld.
- Die zeer agressief zijn en/of vuurwapengevaarlijk.
- Die erg verwaarloosd zijn en/of geen vaste woon of verblijfplaats hebben.
- Met een verstandelijke beperking.

Uitvoering van de Kindcheck:

- Vraag de ouder of er minderjarige kinderen in huis wonen en of en zo ja met wie de zorg voor deze kinderen wordt gedeeld.
- Of het lukt om de kinderen voldoende zorg, verzorging en veiligheid te bieden en of hij/zij daar hulp bij nodig heeft.
- Hoe het sociale vangnet eruit ziet.

Bij ernstige zorgen, of twijfelachtige antwoorden, bespreek de bevindingen met een collega en vraag advies in bij Veilig Thuis. Leg de bevindingen altijd vast in het dossier. Vermeld hierbij:

- De conditie of omstandigheden van de volwassene waardoor naar zijn mening het risico ontstaat op ernstige schade of bedreiging van de veiligheid en welzijn van de kinderen.
- Of er minderjarige kinderen zijn en wie er voor hen zorgt/ zorgen
- De beslissing die op basis van de situatie van de volwassene en het gesprek met de volwassene wordt genomen over vervolgstappen.
- Waarom je denkt dat de situatie voor de kinderen risicovol is en hij daarom nader onderzoek belangrijk vindt.

- Welke vervolgstappen en genomen worden.

NB: Bij acuut gevaar neemt de directie direct contact op met Veilig Thuis. Hierbij is vertellen dat je gaat melden bij de ouders niet nodig. De Meldcode staat boven de Wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)(sinds mei 2018).

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis.

Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig thuis.

Wanneer je als leerkracht een vermoeden hebt van huiselijk geweld of kindermishandeling is het belangrijk deze vermoedens te delen met een deskundig collega. Binnen de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo is het mogelijk om een consultatie aan te vragen met de volgende collega's:

- Aandachtsfunctionaris: Samantha Boer
- Intern begeleider: Eefke Schutman
- Directeur: Kees Bor
- Directe collega binnen de groep.

Daarnaast kan het kind ook worden besproken in het zorgteam (SMW).

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien u in het contact met ouders transparant en integer bent, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven.

Indien de ouder weigert is, dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (Stap 4). Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Indien u ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, moet de aandachtsfunctionaris ALTIJD advies vragen bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat je je zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat je nagaat of je een advies moet vragen bij Veilig Thuis.

Voor het bespreken in het zorgteam wordt er een gesprek met ouder en/of leerkracht/ IB door de sociaal maatschappelijk werker of een ander lid van het zorgteam gevoerd. Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Documenteer ook hier weer feitelijk in Parnassys over de gesprekken en stappen die zijn genomen.

2.1 Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kan je meteen advies vragen aan Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan je zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kan je overigens ook de politie vragen om hulp te bieden.

Stap 3: Gesprek met betrokkenen en kind **Bespreek de signalen met de ouder en het kind.**

Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

Gesprekken met ouders vinden plaats met de leerkracht, de aandachtsfunctionaris en iemand van het management (intern begeleider/ directeur). Gesprekken met het kind vinden plaats met de leerkracht (vertrouwensband) of met de aandachtsfunctionaris.

Let op: wanneer er een vermoeden is van seksueel misbruik wordt er geen gesprek gevoerd met ouders en of kind. Dit gesprek kan de rechtsgang in de weg zitten en hiermee het proces schaden.

Het gesprek met ouders:

1. Leg de ouder het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van een vermoeden van vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) of eengerelateerd geweld neemt u met spoed contact op met Veilig Thuis.
5. Legt het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

Het gesprek met het kind:

Het is belangrijk het gesprek aan te gaan met het kind over de signalen die gezien zijn. Zie ook hoofdstuk 3: Participatie van kinderen. Gesprekvoering met kinderen, mag plaatsvinden. Echter, is hier toestemming van ouders voor nodig wanneer het kind nog geen 12 jaar oud is. Wanneer er een terloops gesprek plaatsvindt, is hier uiteraard geen toestemming voor nodig, maar is het wel netjes om de verkregen informatie terug te koppelen aan ouders. Bij kinderen van 12 tot 16 jaar is het van belang ouders te betrekken bij expliciet afgesproken gesprekken, tenzij dit veiligheidsrisico's met zich meebrengt.

Algemene tips om mee te nemen in het gesprek zijn:

- Schend het vertrouwen van het kind niet. Doe niets zonder het kind te laten weten wat je gaat doen. Neem besluiten met het kind, informeer het kind, betrek het kind.
- Praat in een ruimte waar jullie niet gestoord kunnen worden en zit schuin naast het kind. Of ga iets samen doen: tekenen, spelletje, wandelen.
- Geef het kind een eerlijke kans om zijn verhaal te doen, laat je (dis)loyaliteitsgevoel over de ouders achterwege.
- Stel open vragen of reageer met 'wat gebeurde er toen, of wat dacht je toen, wat vond je ervan'. Probeer gevoelsvragen te vermijden.
- Geef aan het begin van het gesprek aan dat je allerlei vragen zult stellen, maar dat jij het antwoord niet weet. Als het kind iets niet weet, dan mag het dat zeggen. Je wilt ook dat het kind je verbetert als je iets verkeerd zegt en dat hij of zij het zegt als ze iets niet snappen van wat je zegt.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over kind gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageert de ouder daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vindt de ouder daarvan? Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de groep en thuis. Wanneer er een handelings- of begeleidingsplan wordt ingezet voor het kind, bespreek dit met de ouder. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelings- of begeleidingsplan.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de ouder, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo zal verlaten.

Bij het vragen van advies aan Veilig Thuis geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

Documenteer de gesprekken feitelijk in Parnassys. Vermeld tenminste het volgende:
datum, aanwezig, situatie, feiten, effecten, zorgen en afspraken.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder en het kind het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

4.1 Risicotaxatie

Na het gesprek met betrokkenen wordt de risicotaxatie gedaan. Bij het maken van de inschatting of het kind in een structureel of acuut onveilige situatie verkeert, wordt gekeken naar de veiligheid en niet naar de risicofactoren.

Bij acute onveiligheid wordt dezelfde dag, nog melding gemaakt bij Veilig Thuis (zie Meldnorm 1). Bij niet acute onveiligheid wordt z.s.m. en uiterlijk binnen 1 week na het gesprek het afwegingskader doorlopen, waarbij alle informatie is verzameld die is verkregen in de eerste 3 stappen van de Meldcode. Dit gesprek vindt plaats met de betrokkenen binnen de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo (IB/ directie/ leerkracht/ aandachtsfunctionaris). Afhankelijk van de afwegingsvragen wordt de Meldcode afgesloten, wordt extra advies ingewonnen bij Veilig Thuis of wordt besloten melding te maken (Stap 5). In alle gevallen moeten alle vragen van het afwegingskader moeten worden beantwoord en gedocumenteerd. Leg in de documentatie de weging vast. Leg ook vast hoe de mening van de betrokkenen en eventueel het kind is meegewogen en wie het besluit heeft genomen om af te sluiten of om door te gaan naar stap 5.

Vijf afwegingsvragen

Meldnorm 1	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	<i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Neem bij twijfel ALTIJD contact op met Veilig thuis bij het maken van deze weging.

Wie beslist verder te gaan?

De beslissing om na de weging verder te gaan met de melding naar stap 5. Ligt bij de directie en/ of aandachtsfunctionaris van de school, eventueel in overleg met Veilig Thuis. Na concreet overleg over de afweging en met correcte en concrete verslagleggen van alle stappen tussen leerkracht, en managementteam, zal de directie melding maken bij Veilig thuis.

Hoe te handelen wanneer is besloten dat er verder wordt gegaan naar stap 5?

Wanneer besloten is dat er verder wordt gegaan naar stap 5 en er daadwerkelijk een melding bij Veilig Thuis wordt gemaakt. Is het belangrijk alle betrokkenen hiervan op de hoogte te brengen. Het is van belang hierbij goed voorbereid te zijn en expliciet te benoemen dat er een melding gemaakt gaat worden bij Veilig Thuis. Dit gesprek wordt gevoerd door de directie evt. met de aandachtsfunctionaris.

Kind:

Kinderen moeten in ieder geval over het besluit dat in stap 5 wordt genomen hun mening kunnen geven: of een melding wordt gedaan, daarnaast hulp wordt verleend of in gang gezet of dat wordt afgesloten. Kinderen moeten niet alleen de mogelijkheid krijgen hun visie te geven, er moet ook iets gedaan worden met wat zijn vertellen. Dat betekent dat hun oplossingen en wensen in overweging moeten worden genomen bij het nemen van de vervolgstappen. Hoe zwaar en op welke manier hun mening meeweegt in het uiteindelijke besluit hangt van verschillende factoren af. Het is belangrijk aan kinderen uit te leggen dat professionals niet kunnen beloven dat een besluit ook hetgeen is wat een kind wil, bijvoorbeeld omdat daarmee de veiligheid van het kind onvoldoende gewaarborgd lijkt te zijn of omdat een oplossing niet haalbaar is. Wat professionals wel kunnen beloven is dat zij in samenspraak met een kind een besluit nemen. Als professionals anders moeten beslissen dan kinderen wensen, is het belangrijk dat kinderen uitleg krijgen over de redenen daarvoor.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Gebruiken van afwegingskader bij vervolgstappen

De directie neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de vijf vragen van het afwegingskader door. De antwoorden op deze vragen worden voorbereid door de aandachtsfunctionaris/ directie en andere betrokkenen. Hierbij wordt alle verslaglegging uit het dossier besproken.

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Meent je, op basis van de afweging in stap 4, dat je het kind en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- ***organiseer* dan de noodzakelijke hulp;**
- ***volg* de effecten van deze hulp; en**
- ***doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.**

Als de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo gebruik heeft gemaakt van het zorgteam, kan het zorgteam verdere actie coördineren. Het zorgteam bespreekt de hulpvraag van school en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de leerkrachten en adviseert over verdere hulp.

De intern begeleider (eventueel met hulp van de aandachtsfunctionaris) binnen de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo bespreekt met de ouder de uitkomst van de bespreking in het zorgteam. Bespreek met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor het kind en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Verwijs de ouder door en vraag of de ouder is aangekomen bij de hulp. Indien u voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig heeft, vraag deze aan bij het zorgteam.

Maak met de leerkracht afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van het kind. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouder en het kind.

Documenteer in Parnassys concreet en feitelijk welke hulpverlening wordt ingezet en wanneer evaluatie plaatsvindt.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

Kan je de ouder of kind *niet voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of *twijfel* je er aan of je hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- **meld** jouw vermoeden bij Veilig Thuis en;
- **sluit** bij jouw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- **overleg** bij jouw melding met Veilig Thuis wat je *na de melding*, binnen de grenzen van jouw gebruikelijke werkzaamheden, *zelf* nog kunt doen om de ouder of het kind en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Besprek uw melding vooraf met de ouder. Je kunt de melding ook met het kind bespreken wanneer het 12 jaar of ouder is, met toestemming van ouders. Er wordt pas gemeld na het gesprek met de betrokkenen.

1. Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de ouder uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de ouder, overleg op welke wijze je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de ouder of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in jouw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de ouder of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar jouw oordeel de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouder over de melding kunt u afzien:

- als de veiligheid van de ouder, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder daardoor het contact met u zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met Veilig Thuis en eventueel opnieuw een melding te doen. Veilig Thuis adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien je onvoldoende verbetering of een verslechtering ziet.

Ook van het gesprek met de betrokkenen en de melding wordt feitelijk gedocumenteerd in Parnassys.

II Wettelijke verplichtingen

Verantwoordelijkheid

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. Bijvoorbeeld een leerkracht die de signalen bespreekt met de zorgcoördinator/aandachtsfunctionaris van een school. Daarnaast moet de organisatie in de Meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen. Zie kwaliteitskaart zoals opgenomen in bijlage 3

Juridisch kader

Wanneer er acties worden ondernomen zoals het bieden van zorg, is het belangrijk dat er toestemming is van alle gezagdragende ouders. Kinderen vallen onder het gezag van hun ouders tot ze 18 jaar zijn. Ouders hebben automatisch het gezag als ze getrouwd waren of een geregistreerd partnerschap hadden op het moment dat het kind werd geboren. In andere gevallen is er sprake van gezag wanneer de vader het kind heeft erkend en het gezag heeft aangevraagd. Bij alleen erkenning is er geen gezag, maar is iemand juridisch ouder. Voor kinderen die geboren zijn op of na 1 januari 2023 geldt dat wanneer een ouder het kind heeft erkend er ook gelijk gezag is. Ouders zonder gezag hebben wel recht op informatie over hun kind. Echter, alleen over datgene waar ze een vraag over stellen. Bij een scheiding van ouders hebben ouders in de meeste gevallen nog steeds het gezag. Dit kan alleen door een rechter teniet gedaan worden. Wanneer er 1 ouder met gezag is, moet deze de mening van de andere ouder wel meenemen, echter mag deze de uiteindelijke beslissing nemen. NB: het gezag ligt alleen bij de moeder wanneer zij gebruik gemaakt heeft van een donor. In de besluitvorming is het de taak aan de betrokkenen om alle gezaghebbende te horen en betrekken in de besluitvorming. Zij hebben een inspanningsplicht om beide ouders met gezag te vinden. Informatie over gezag kan worden opgevraagd in het gezagsregister.

Vertrouwelijke informatie

Vertrouwelijke informatie rondom vermoedens van kindermishandeling worden genoteerd in ParnasSys

Documenteren

- De leerkracht brengt signalen feitelijk in kaart met inachtneming: frequentie-duur-aanleiding en documenteert deze in ParnasSys.
- Bij twijfel vraagt de aandachtsfunctionaris advies bij Veilig thuis en documenteert dit in ParnasSys.
- De leerkracht of de aandachtsfunctionaris voert een kindgesprek en documenteert dit feitelijk in ParnasSys.
- De aandachtsfunctionaris voert samen met de directeur een gesprek met ouders en documenteert dit in ParnasSys.
- De directeur doorloopt samen met de aandachtsfunctionaris stap 4 en 5 uit de Meldcode. De aandachtsfunctionaris documenteert dit feitelijk in ParnasSys.
- Indien nodig doet de directeur een melding bij Veilig thuis. Hij documenteert dit in ParnasSys.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt.

NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen

aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

III Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

De participatie van kinderen is opgenomen in dit protocol aan de hand van de negen opgestelde actiepunten uit de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) omgezet in concrete vragen.

1. Termen

In het protocol wordt gesproken over ‘ouder en kind’

In stap 3 wordt het kind *expliciet* als gesprekspartner genoemd.

2. Informatie over het proces

De aandachtsfunctionaris geeft het kind informatie over:

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer.
- Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

De aandachtsfunctionaris geeft het kind informatie over hun recht om veilig op te groeien en geeft uitleg over de normale omgang tussen ouder en kind.

De aandachtsfunctionaris voert een gesprek met een kind, waarin duidelijk wordt gemaakt dat de mishandeling door volwassenen waarvan het kind afhankelijk is niet de schuld van het kind is.

4. Recht op eigen mening

De aandachtsfunctionaris informeert het kind over over het recht om betrokken te worden en het recht op het geven van een eigen mening. De aandachtsfunctionaris stelt een kind in de gelegenheid deze mening te ventileren en documenteert deze feitelijk in ParnasSys

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De aandachtsfunctionaris vraagt in een gesprek met het kind naar zijn/haar mening over de bestaande zorgen. Het kind krijgt in dit gesprek de gelegenheid oplossingen aan te dragen en zijn/haar mening te geven over de voorgestelde beslissingen.

De aandachtsfunctionaris documenteert dit gesprek feitelijk in ParnasSys.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

De aandachtsfunctionaris en de directeur informeren na het doorlopen van het afwegingskader het kind over de besluitvorming. De mening van het kind in deze wordt gevraagd en als advies bij de definitieve besluitvorming meegenomen.

7. Route bij disclosure

De aandachtsfunctionaris bespreekt, eventueel samen met de leerkracht, met het kind welke route wordt gevolgd vanuit de stappen van de Meldcode.

8. Steun

Wanneer een gesprek met ouders/verzorgers heeft plaats gevonden m.b.t. de melding bij Veilig Thuis wordt het kind op de hoogte gebracht van de vervolgstappen voortkomend uit dit gesprek. Het kind mag in dit gesprek zijn/haar mening geven over de vervolgstappen die worden genomen en wordt uitgenodigd aan te geven wat hij/zij zelf nog nodig heeft.

Het verdere contact met Veilig Thuis verloopt via de directeur. Contact met eventuele andere hulpverlening verloopt via de intern begeleider en eventueel aandachtsfunctionaris.

9. Tips voor gesprek

Tijdens de vaste jaarlijkse bespreking van de Meldcode wordt verwezen naar kwalitatieve gesprekstips in de handreiking. *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).

IV Verantwoordelijkheden van de Dr. H. Bavinckschool in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt de Dr. H. Bavinckschool er zorg voor dat:

directie, bestuur en/of leidinggevenden:

- de meldcode opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- er een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is (Samantha Boer) aangesteld;
- de deskundigheidsbevordering opnemen in het scholingsplan;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie;
- ervoor zorgen dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- de werking van de meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- afspraken maken over de wijze waarop de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo haar medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- afspraken maken over de wijze waarop de Dr. H. Bavinckschool, afdeling Leonardo de verantwoordelijkheid opschaaft indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert;
- eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

Aandachtsfunctionaris (in samenwerking met leidinggevende):

- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- de sociale kaart in de meldcode invult;
- deelneemt aan het zorgteam (kortweg ZT);
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners;
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen;
- zo nodig contact opneemt met VT voor advies of melding.
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

De medewerker:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt met de direct leidinggevende bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;

- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de direct leidinggevende, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende.

De directie, de leidinggevende en de medewerkers zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) heeft 'Competenties in relatie tot kindermishandeling' opgesteld. Dit document geeft aan welke competenties nodig zijn om adequaat binnen een organisatie te kunnen signaleren en handelen. De competenties worden per functie beschreven.

V Sociale kaart van de Dr. H. Bavinckschool

Deze sociale kaart invullen met de organisatiespecifieke samenwerkingspartners. Indien mogelijk ook een contactpersoon invullen.

Organisatie : Politie alarmnummer (bij noodsituaties)

Telefoonnummer : 0900 8844 : 112

Organisatie : Veilig Thuis (crisis interventie team (buiten kantoortijden))

Telefoonnummer: 0800-1471

Adres: Johan de Wittstraat 40B
3311 KJ Dordrecht

Organisatie : Veilig Thuis (bij noodsituaties)

Telefoonnummer: 0800-2000 (112)

Adres : Johan de Wittstraat 40B
3311 KJ Dordrecht

Organisatie : Sociaal maatschappelijk werk

Telefoonnummer: 06-24862419

Contactpersoon : Ingrid Vissers

Adres: Sociaal Wijkteam Centrum,
Bankastraat 10 (gebouw Driesprong),
3312 GD, Dordrecht

Organisatie : GGZ

Contactpersoon : Dhr. W. Liem

Telefoonnummer: 078 - 770 85 00

Adres: **G.G.D.** Zuid-Holland zuid.
Karel Lotsyweg 40
3318 AL **Dordrecht**

E-mailadres: wliem@ggdzhz.nl

Bijlage 1: Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acute onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïdepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling. • Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene. • Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken. • Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
-----------	---

Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-) partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bijlage 2: Signalenlijst huiselijk geweld of kindermishandeling

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

Lichamelijk welzijn

- Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab-, en bijtwonden
- Groeiachterstand
- te dik
- slecht onderhouden gebit
- regelmatig buikpijn, hoofdpijn, flauwvallen
- kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
- oververmoeid
- vaak ziek
- ziektes herstellen slecht
- kind is hongerig
- eetstoornissen
- achterblijven motoriek
- niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

- timide, depressief
- weinig spontaan
- passief, lusteloos, weinig interesse in spel
- apathisch, toont geen gevoelens of pijn
- in zichzelf gekeerd, leeft in een fantasiewereld
- labiel
- erg nerveus
- hyperactief
- negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst
- negatief lichaamsbeeld
- agressief, vernielzucht
- overmatige masturbatie

Tegenover andere kinderen

- agressief
- speelt weinig met andere kinderen
- vluchtige vriendschappen (12-18 jaar)
- wantrouwend
- niet geliefd bij andere kinderen

Tegenover ouders

- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

Tegenover andere volwassenen

- angst om zich uit te kleden
- angst voor lichamelijk onderzoek
- verstijft bij lichamelijk contact
- angstig, schrikachtig, waakzaam
- meegaand, volgzaam
- agressief
- overdreven aanhankelijk
- wantrouwend
- vermijdt oogcontact

Overig

- plotselinge gedragsverandering
- gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
- slechte leerprestaties
- rondhangen na school
- taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder

- onverschillig over het welzijn van het kind
- laat zich regelmatig negatief uit over het kind
- troost het kind niet
- geeft aan het niet meer aan te kunnen
- is verslaafd
- is ernstig (psychisch) ziek
- kleedt het kind te warm of te koud
- zegt regelmatig afspraken af
- houdt het kind vaak thuis van school
- heeft irreële verwachtingen van het kind.
- Zet het kind onder druk om te presteren.

Gezinssituatie

- Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen
- Sociaal isolement
- Alleenstaande ouder
- Partnermishandeling
- Gezin verhuist regelmatig
- Slechte algemene hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

- Verwondingen aan de geslachtsorganen
- Vaginale infecties en afscheiding
- Jeuk bij vagina of anus
- Pijn in bovenbenen
- Pijn bij lopen of zitten
- Problemen bij plassen
- Urineweginfecties
- Seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van kind

- Drukt benen tegen elkaar bij lopen
- Afkeer van lichamelijk contact
- Maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
- Extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
- Zoekt seksuele toenadering tot volwassenen

Bijlage 3: Kwaliteitskaart Meldcode

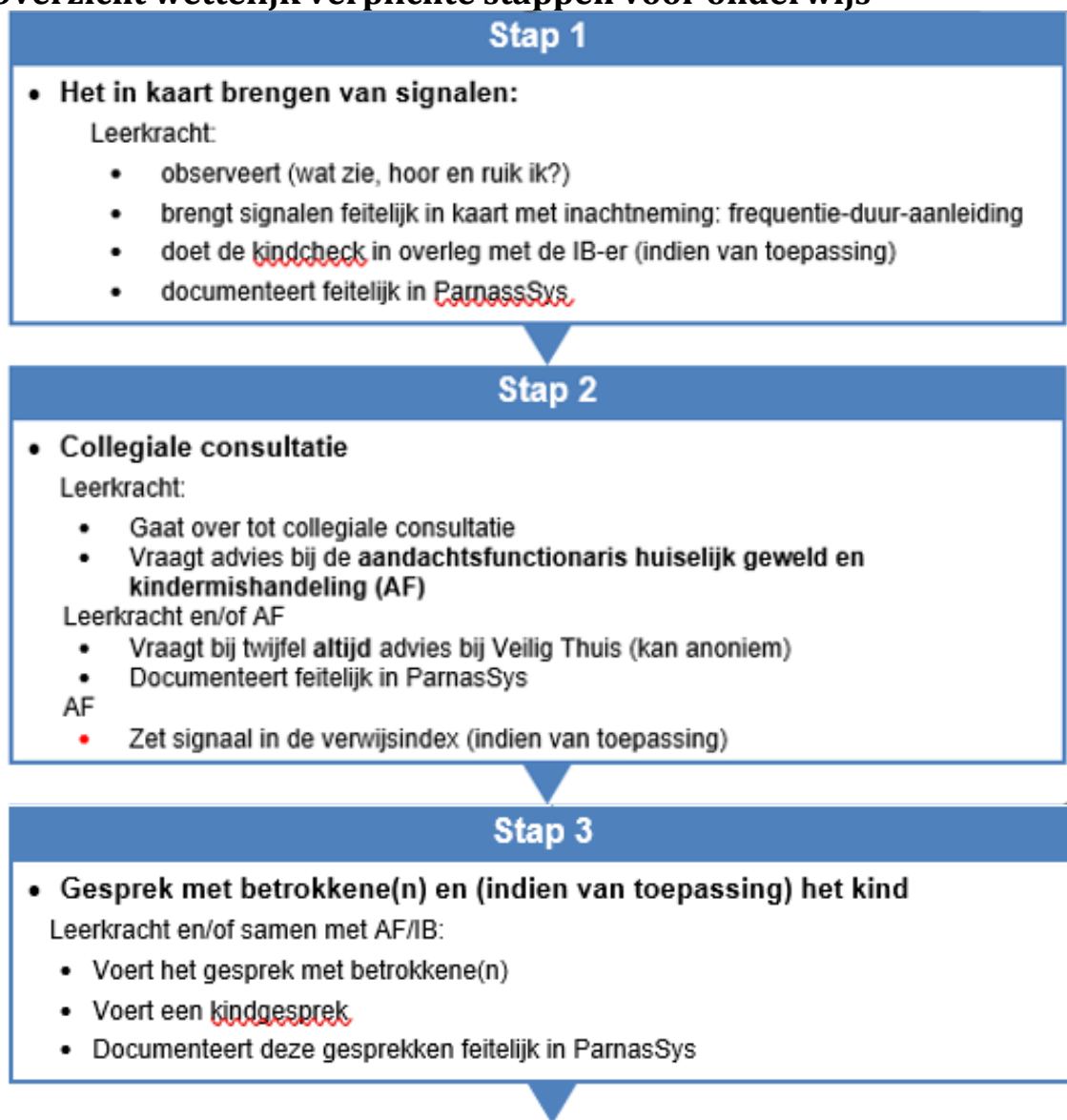
	Meldcode
Verantwoordelijk	Aandachtsfunctionaris/ IB
Opgesteld/geëvalueerd	April 2023

Doel:

De leerkrachten van de Leonardo afdeling, Dr. H. Bavinckschool kunnen de stappen van de meldcode uitvoeren en op deze wijze Huiselijk geweld of Kindermishandeling tijdig signaleren en documenteren.

Werkwijze:

Overzicht wettelijk verplichte stappen voor onderwijs

Stap 4

• **Wegen van geweld en/of kindermishandeling**

IB/AF/directie:

- Maakt een risicotaxatie en/of een beoordeling van de veiligheidssituatie
- Beantwoordt de vijf vragen van het afwegingskader
- Neemt bij twijfel contact op met Veilig Thuis
- Beslist of er wordt overgegaan naar stap 5
- Beslist wie de melding doet bij Veilig Thuis
- Beslist wie de melding met betrokkenen bespreekt en hoe dit wordt voorbereid en gevoerd
- Documenteert feitelijk in ParnasSys

Stap 5

AF/directie/andere betrokkenen:

- bereiden laatste drie afwegingsvragen voor

AF:

- doet een melding bij Veilig Thuis en neemt de vijf afwegingsvragen door met Veilig Thuis
- documenteert feitelijk in ParnasSys

Afweging 1

Is melden noodzakelijk?

- Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid
- De AF documenteert-feitelijk in ParnasSys

Afweging 2

Is hulpverlening (ook) mogelijk?

- AF documenteert of en welke hulpverlening wordt ingezet en wanneer evaluatie plaatsvindt

Richtlijnen voor juiste toepassing meldcode

- Medewerkers in de organisatie : 11
- Met hoeveel kinderen en ouders heeft de organisatie te maken: max 84 lln
- Hoe vaak zou de meldcode gebruikt moeten worden: 2 á 3 keer per jaar (uitgaand van richtlijn 1 op de 30 kinderen)
- Is er een indirectie aandachtsfunctionaris: Samantha Boer
- Is er een directe aandachtsfuntionaris: Samantha Boer
- Voldoet deze aandachtsfunctionaris volgens de richtlijn 1 per 50 medewerkers: ja

Hoe wordt de implementatie van de meldcode gecontinueerd:

- Jaarlijkse scholing (okt-dec) waarbij kernbegrippen worden herhaald en er aandacht is voor veranderingen binnen het wettelijk kader.
- 1x per jaar een intervisiemoment waarbij geoefend wordt met een casus op de meldcode.
- Er zijn korte lijnen tussen intern begeleider en de aandachtsfunctionaris, zodat tijdig kan worden gestart met de meldcode in het geval van signalen.

Vastleggen van de meldcode

- De meldcode wordt vastgelegd in het leerlingdossier van de betreffende leerling
- In het ZO-document wordt opgenomen hoe vaak de meldcode is gehanteerd in een jaar. De intern begeleider is hier verantwoordelijk voor.